EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 24.5.2022
COM(2022) 243 final

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET OCH EUROPAPARLAMENTET

Sjätte årsrapporten om faciliteten för flyktingar i Turkiet

Innehåll

1. Inledning 1
1.1. Turkiet och flyktingkrisen 1
1.2. EU:s hantering av krisen och inrättandet av faciliteten 2
2. Facilitetens funktionssätt 5
3. Den finansiella kapaciteten, varaktigheten och typen av finansiering 6
4. Genomförande av faciliteten 8
5. Övervakning och utvärdering 14
6. Revision 15
7. Kommunikation och synlighet 15
8. Slutsatser och fortsatt arbete 16

1. Inledning

I enlighet med artikel 8.1 i kommissionens beslut av den 24 november 2015[1] om samordning av unionens och medlemsstaternas åtgärder genom en samordningsmekanism (*beslutet*) ska kommissionen regelbundet informera Europaparlamentet och rådet om genomförandet av faciliteten för flyktingar i Turkiet (*faciliteten*). Enligt artikel 8.2 i beslutet ska kommissionen varje år lämna en rapport till Europaparlamentet och rådet om genomförandet av faciliteten. Den första årsrapporten om faciliteten offentliggjordes i mars 2017[2]. Alla årsrapporter finns på webbplatsen för faciliteten[3]. Denna rapport avser perioden fram till februari 2022.

1.1.Turkiet och flyktingkrisen

På grund av sitt geografiska läge spelar Turkiet en central roll som mottagar- och transitland för flyktingar och migranter. Landet har tagit emot över fyra miljoner flyktingar – det högsta antalet i världen. Detta inbegriper över 3,7 miljoner registrerade syriska flyktingar[4] och 330 000 registrerade flyktingar och asylsökande framför allt från Afghanistan, Irak, Iran och Somalia[5] [6]. Detta mycket stora antal människor har haft en stor inverkan på värdsamhällena. Den utdragna situationen av fördrivning av syriska flyktingar och det ökande antalet irreguljära inresor från Afghanistan till Turkiet sedan krisen under sommaren 2021 utgör en allt större utmaning för den sociala sammanhållningen mellan flyktingar, migranter och värdsamhällen, framför allt i en situation som präglas av ekonomisk nedgång och covid-19-pandemins effekter på arbetsmarknaden.

Turkiet fortsätter att göra mycket betydande insatser när det gäller att hysa och tillgodose behoven hos nästan fyra miljoner flyktingar och migranter och har upprepat sitt åtagande att genomföra uttalandet från EU och Turkiet från mars 2016[7]. Tvärtemot vad som förväntades upplevde Turkiet inte någon massiv tillströmning av migranter och flyktingar till följd av den försämrade säkerhetssituationen i Afghanistan. Trycket fortsätter dock längs den turkisk-iranska gränsen. Uttalandet gav fortsatt konkreta resultat under 2021 när det gäller att minska antalet irreguljära och farliga överfarter över Egeiska havet och därigenom rädda liv. Under 2021 ökade dock antalet irreguljära inresor via de flesta rutter jämfört med 2020: med 11 865 eller 92 % i Cypern, med 12 916 eller över 200 % i Italien och med 936 eller över 300 % i Bulgarien. Antalet personer som anlände till Grekland minskade dock till 7 443, vilket motsvarar en nedgång med 47 %. Ökningarna under 2021 kan delvis bero på upphävandet av de åtgärder som länderna i regionen vidtog under 2020 för att begränsa pandemin. Trots att vidarebosättningen av flyktingar till EU:s medlemsstater återupptogs efter en kort paus på

[1] Kommissionens beslut C(2015) 9500 av den 24 november 2015 om samordning av unionens och medlemsstaternas åtgärder genom en samordningsmekanism – flyktingfaciliteten för Turkiet, ändrat genom kommissionens beslut C(2016) 855 av den 10 februari 2016.
[2] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017DC0130&qid=1620222222947&from=EN.
[3] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/enlargement-policy/negotiations-status/turkey/eu-facility-refugees-turkey_en.
[4] https://en.goc.gov.tr/temporary-protection27.
[5] https://en.goc.gov.tr/irregular-migration.
[6] Ett särdrag i det turkiska asylsystemet är att landet har undertecknat 1967 års New York-protokoll till Genèvekonventionen från 1951 med en reservation. Den övervägande majoriteten av flyktingarna i Turkiet kan därmed inte ansöka om fullvärdig flyktingstatus, utan enbart om villkorlig flyktingstatus. Om denna status beviljas begränsas vistelsen i landet till att gälla till den tidpunkt då en erkänd flykting vidarebosätts i tredjeland.
[7] http://www.consilium.europa.eu/sv/press/press-releases/2016/03/18-eu-turkey-statement/.

grund av covid-19-pandemin har Turkiet fortfarande inte återupptagit återsändandena från de grekiska öarna sedan beslutet att tillfälligt upphäva dem i mars 2020.

Europeiska rådet konstaterade i mars och juni 2021 att Europeiska unionen har ett strategiskt intresse av en stabil och säker miljö i östra Medelhavsområdet och av att samarbetsinriktade och ömsesidigt gynnsamma förbindelser utvecklas med Turkiet[8]. EU:s ledare erbjöd sig att verka för en mer positiv dynamik i förbindelserna mellan EU och Turkiet. I detta syfte sade de sig vara redo att samarbeta med Turkiet på ett gradvist, proportionellt och reversibelt sätt på ett antal områden av gemensamt intresse, däribland migration. En dialog på hög nivå om migration och säkerhet ägde rum mellan EU och Turkiet i oktober 2021.

I juni 2021 uppmanade Europeiska rådet kommissionen att utan dröjsmål lägga fram formella förslag om fortsatt finansiering till förmån för syriska flyktingar och värdsamhällen i Turkiet, Jordanien, Libanon och andra delar av regionen, i linje med uttalandet från Europeiska rådets medlemmar i mars 2021 och inom ramen för EU:s övergripande migrationspolitik. Kommissionen mobiliserade 3 miljarder euro från EU:s budget för 2021–2023. Den mobiliserade 860 miljoner euro i slutet av 2021 för att tillhandahålla stöd på områdena grundläggande behov, utbildning och migrationshantering. Liksom med facilitetens andra delutbetalning bör programplaneringen av paketet på 3 miljarder euro för 2021–2023 fortsätta att återspegla övergången från humanitärt stöd till utvecklingsbistånd.

1.2.EU:s hantering av krisen och inrättandet av faciliteten

EU och dess medlemsstater beslutade 2015 att öka sitt politiska och finansiella engagemang för att stödja Turkiet i dess ansträngningar att hysa flyktingar. Som svar på EU-medlemsstaternas uppmaning till en betydande ökning av det finansiella stödet för att hjälpa flyktingar i Turkiet inrättade kommissionen faciliteten för flyktingar i Turkiet genom kommissionens beslut av den 24 november 2015, ändrat den 10 februari 2016[9] och återigen ändrat den 14 mars och den 24 juli 2018. Faciliteten är en mekanism för att samordna användningen av de medel som ställs till förfogande, dels medel från EU-budgeten, dels ytterligare bidrag från medlemsstaterna som integreras i EU-budgeten i form av externa inkomster avsatta för särskilda ändamål. Medlemsstaterna förband sig politiskt att tillhandahålla nationella bidrag inom ramen för den gemensamma överenskommelsen mellan EU:s medlemsstater och kommissionen, som antogs av företrädarna för medlemsstaternas regeringar den 3 februari 2016 och uppdaterades i samband med överenskommelsen om facilitetens andra delutbetalning[10]. I denna gemensamma överenskommelse fastställdes också villkorsramen. För facilitetens första delutbetalning (2016–2017) anslogs totalt 3 miljarder euro. Det belopp på 3 miljarder euro som ställdes till förfogande var alltså utöver de 345 miljoner euro[11] som kommissionen redan hade tilldelat Turkiet i samband med den syriska flyktingkrisen innan faciliteten började tillämpas, och var också åtskilt från enskilda

[8] https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7-2021-INIT/sv/pdf.
[9] Kommissionens beslut C(2016) 60/03 av den 10 februari 2016 om faciliteten för flyktingar i Turkiet, vilket ändrar kommissionens beslut C(2015) 9500 av den 24 november 2015.
[10] https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11329-2018-INIT/en/pdf.
[11] Finansiering som har mobiliserats under åren 2013–2015 inom ramen för de olika instrumenten för extern finansiering, nämligen instrumentet för humanitärt bistånd, instrumentet för stöd inför anslutningen och instrumentet som bidrar till stabilitet och fred, inbegripet ett antal åtgärder som genomförts av EU:s förvaltningsfond för insatser med anledning av krisen i Syrien (EU:s *förvaltningsfond*).

medlemsstaters bilaterala bistånd. Ytterligare 3 miljarder euro ställdes till förfogande för facilitetens andra delutbetalning (2018–2019) och faciliteten omfattade därmed totalt 6 miljarder euro. Flyktingfacilitetens verksamhet inleddes den 17 februari 2016, då dess styrkommitté höll sitt första möte. Efter detta möte påbörjade kommissionen snabbt arbetet med att ingå kontrakt för de första projekten inom ramen för faciliteten. Den 31 december 2020 hade kommissionen ingått kontrakt för hela driftsanslaget för faciliteten. Hittills har över 4,6 miljarder euro av totalt 6 miljarder euro betalats ut.

Den 18 mars 2016 bekräftade stats- och regeringscheferna i EU:s medlemsstater och Turkiet sitt åtagande att genomföra sin gemensamma handlingsplan, och de enades också om ytterligare åtgärder för att fördjupa förbindelserna mellan Turkiet och EU och för att hantera migrationskrisen. Turkiet och EU erkände samtidigt att ytterligare snabba och beslutsamma insatser var nödvändiga. Mer konkret innehöll uttalandet från EU och Turkiet av den 18 mars 2016[12] (*uttalandet*) bland annat uppmaningar om att få ett slut på den irreguljära migrationen från Turkiet till EU genom att förstöra smugglarnas affärsmodell och ge migranterna alternativ till att riskera sina liv samt om att påskynda genomförandet av faciliteten. Under 2021 anlände sammanlagt 21 295 personer från Turkiet till Grekland, Italien och Bulgarien, vilket kan jämföras med 18 402 personer 2020 (en ökning med 16 %). I Grekland registrerades 7 443 anländande personer, jämfört med 13 979 under 2020 (en minskning med 47 %). I Italien var antalet 12 916, jämfört med 4 191 under 2020 (en ökning med mer än 200 %), och i Bulgarien 936, jämfört med 232 under 2020 (en ökning med mer än 300 %). Migrationsrutten från Turkiet till Cypern fortsatte att vara mycket aktiv. Det totala antalet irreguljära inresor till de regeringskontrollerade områdena på Cypern upgick år 2021 till 11 685 (10 918 efter passage av gröna linjen från de områden som inte kontrolleras av regeringen), vilket är en ökning med 92 % jämfört med 2020.

Turkiet var fortsatt utsatt för ett betydande migrationstryck som, efter en nedgång 2020 till följd av covid-19-pandemin, ökade igen 2021. Sedan mars 2021 har antalet gripanden per månad i Turkiet varit högre jämfört med respektive rapporteringsperiod under 2020. Man fortsatte att genomföra vidarebosättningsprogrammet enligt 1:1-principen i enlighet med uttalandet. Mellan april 2016 och februari 2022 vidarebosattes 32 562 syriska flyktingar från Turkiet till EU. Sedan 2016 har 2 140 migranter återsänts från de grekiska öarna till Turkiet. Eftersom de turkiska myndigheterna inte har återkallat sitt beslut från mars 2020 om att tillfälligt upphäva återvändandeinsatser enligt uttalandet på grund av covid-19-pandemin ägde inga återvändandeinsatser rum under 2021. Vidarebosättningarna från Turkiet återupptogs i juli 2020, men det tillfälliga upphävandet av återsändandena från Grekland kvarstår. Som svar på upprepade begäranden från de grekiska myndigheterna och kommissionen om att Turkiet ska återuppta återvändandeinsatserna har landet uppgett att ingen återvändandeinsats kommer att äga rum om inte de påstådda avvisningarna längs den turkisk-grekiska gränsen upphör och Grekland återkallar sitt beslut att betrakta Turkiet som säkert tredjeland[13].

[12] https://www.consilium.europa.eu/sv/press/press-releases/2016/03/18/eu-turkey-statement/.

[13] Enligt ett nytt grekiskt ministerbeslut kommer Turkiet att betraktas som säkert tredjeland för asylsökande från Pakistan, Bangladesh, Syrien, Afghanistan och Somalia. Ansökningar från ovannämnda nationaliteter kan därmed avvisas på denna grund, och sökande kommer att återsändas till Turkiet, där de anses vara säkra och har möjlighet att ansöka om flyktingstatus.

Medlemsstaterna har fortfarande inte börjat tillämpa det frivilliga humanitära mottagandesystemet, som enligt planen ska börja tillämpas så snart de irreguljära resorna mellan Turkiet och EU har upphört eller åtminstone minskat betydligt och varaktigt.

Covid-19

Covid-19-pandemin fortsätter att ha en betydande påverkan i Turkiet. När krisen bröt ut i Turkiet i mars 2020 kontaktade kommissionen de turkiska myndigheterna för att undersöka huruvida de behövde något särskilt EU-stöd för sin krishantering. De bekräftade att de avsåg att fortsätta med projekten inom ramen för faciliteten och det regelbundna stödet från det bilaterala instrumentet för stöd inför anslutningen enligt den ursprungliga planen. I nära samråd med de turkiska myndigheterna gick kommissionen med på att mobilisera överblivna medel inom faciliteten för covid-19-relaterade ändamål i form av tilläggsbetalningar till befintliga i stället för nya projekt. Kommissionen kontaktade även facilitetens genomförandepartner för att ta del av deras bedömning av hur covid-19 har påverkat projekten inom ramen för faciliteten. Till följd av detta samråd förlängdes genomförandeperioden för projekt inom ramen för den särskilda åtgärden 2016 på 1,6 miljarder euro till juni 2025, vilket bör göra det möjligt att nå de fastställda målen för alla dessa projekt.

I slutet av 2021 hade cirka 83 miljoner euro fördelats om till hälso- och sjukvårdsinsatser och socioekonomiska stödåtgärder för att dämpa covid-19-pandemins effekter inom ramen för faciliteten för flyktingar i Turkiet (av totalt 133 miljoner euro för EU:s omfördelade insatser inom ramen för alla EU:s finansieringsinstrument). Åtgärderna var bland annat att börja utnyttja reserven för oförutsedda utgifter inom projektet Sihhat I på 4,7 miljoner euro för att tillhandahålla skyddsutrustning och desinfektionsmedel till vårdcentraler för migranter. Inom ramen för facilitetens humanitära del omfördelades dessutom över 63 miljoner euro till en humanitär insats till följd av covid-19 genom en rad olika projekt. Framför allt tillhandahöll både det sociala nödskyddsnätet och det villkorade kontantstödet för utbildning kompletterande kontantstöd till sina stödmottagare. Inom ramen för det sociala nödskyddsnätet gjordes två tilläggsbetalningar på 500 turkiska lira vardera under juni och juli 2020 till mer än 1,75 miljoner enskilda flyktingar (308 000 hushåll), till ett totalt belopp på över 40 miljoner euro. Inom ramen för projektet för villkorat kontantstöd för utbildning gjordes en tilläggsbetalning på 85 turkiska lira till alla stödberättigade mottagare för projektet oavsett ålder och årskurs som en engångsbetalning den 30 november 2020. Totalt kunde 518 794 barn dra nytta av denna extra tilläggsbetalning. Dessutom tillhandahölls kontantstöd till omkring 88 779 hushåll (414 459 personer) som inte mottog stöd från det sociala nödskyddsnätet genom en nationell insats som FN:s flyktingkommissariat genomförde tillsammans med generaldirektoratet för migrationshantering, med ett bidrag på 16,7 miljoner euro från humanitär finansiering utanför faciliteten. Det covid-19-stöd som gavs inom ramen för EU:s förvaltningsfond för insatser med anledning av krisen i Syrien var inriktat på inköp

2. Facilitetens funktionssätt

Faciliteten är en samordningsmekanism som möjliggör en snabb, verkningsfull och kostnadseffektiv mobilisering av de resurser som EU förfogar över för att stödja flyktingar i Turkiet. Faciliteten säkerställer att EU:s befintliga finansieringsinstrument utnyttjas optimalt, som humanitärt bistånd och/eller som utvecklingsbistånd, för att tillgodose såväl flyktingarnas som värdsamhällenas behov på ett övergripande och samordnat sätt[14].

Facilitetens styrkommitté ger strategisk vägledning i fråga om prioriteringar, typer av åtgärder som ska stödjas, belopp som ska avdelas och, vid behov, villkoren för genomförandet av Turkiets åtaganden enligt den gemensamma handlingsplanen för EU och Turkiet av den 29 november 2015 (*den gemensamma handlingsplanen*)[15]. År 2021, som var facilitetens sjätte genomförandeår, höll styrkommittén två möten, den 30 juni och den 17 december. På grund av covid-19-pandemin hölls dessa möten digitalt.

Huvudprinciperna för genomförandet av faciliteten är snabbhet, effektivitet och ändamålsenlighet, i kombination med en sund ekonomisk förvaltning. Det är också viktigt att de insatser som görs inom ramen för faciliteten är hållbara och att ansvaret delas med de turkiska myndigheterna. Valet av vilka prioriterade områden som ska stödjas bygger på en omfattande och oberoende behovsbedömning[16], med särskilt fokus på utsatta grupper. Behovsbedömningen uppdaterades 2018[17].

Faciliteten samordnar finansiering från följande instrument för finansiering av yttre åtgärder[18]: humanitärt bistånd[19], det europeiska grannskapsinstrumentet[20], instrumentet för utvecklingssamarbete[21], instrumentet för stöd inför anslutningen[22] samt instrumentet som bidrar till stabilitet och fred[23]. De åtgärder som finansieras med medel ur unionens budget genomförs i enlighet med de finansiella regler och föreskrifter som gäller för budgeten, oavsett om anslagen utnyttjas genom direkt eller indirekt förvaltning.

För att stödet ska omsättas i praktiken krävs att Turkiet strikt uppfyller sina åtaganden i den gemensamma handlingsplanen och uttalandet.

3. Den finansiella kapaciteten, varaktigheten och typen av finansiering

Den totala budget som samordnas genom faciliteten uppgår till 6 miljarder euro, mobiliserad i två delutbetalningar. Projekt inom ramen för den första och den andra delutbetalningen pågår

[14] Kommissionens beslut C(2015) 9500 av den 24 november 2015, artikel 2 – Syftet med faciliteten.
[15] Se artikel 5.1 i kommissionens beslut C(2015) 9500, ändrat genom kommissionens beslut C(2016) 855.
[16] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/2016_needs_assessment_.pdf.
[17] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/updated_needs_assessment.pdf.
[18] Bidragen från det europeiska grannskapsinstrumentet och instrumentet för utvecklingssamarbete överfördes till och genomfördes inom ramen för instrumentet för stöd inför anslutningen respektive unionsförvaltningsfonden för externa åtgärder. I princip genomfördes alla bidrag inom faciliteten till EU:s förvaltningsfond för insatser med anledning av krisen i Syrien (från instrumentet för stöd inför anslutningen och i mindre utsträckning från instrumentet för utvecklingssamarbete) som icke-humanitärt bistånd.
[19] Rådets förordning (EG) nr 1257/96 om humanitärt bistånd, EGT L 163, 2.7.1996, s. 1.
[20] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 232/2014 om inrättande av ett europeiskt grannskapsinstrument, EUT L 77, 15.3.2014, s. 27.
[21] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 233/2014 om upprättande av ett finansieringsinstrument för utvecklingssamarbete, EUT L 77, 15.3.2014, s. 44.
[22] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 231/2014 om inrättande av ett instrument för stöd inför anslutningen, EUT L 77, 15.3.2014, s. 11.
[23] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 230/2014 om inrättande av ett instrument som bidrar till stabilitet och fred, EUT L 77, 15.3.2014, s. 1.

som längst fram till mitten av 2025 (även om de flesta projekt kommer att avslutas tidigare och många projekt som finansierades med den första delutbetalningen redan har avslutats).

Som en exceptionell åtgärd till följd av covid-19-pandemin förlängdes genomförandeperioden för projekt inom ramen för den särskilda åtgärden 2016 på 1,6 miljarder euro ytterligare till juni 2025, vilket gör det möjligt att nå de fastställda målen för alla dessa projekt.

Den första delutbetalningen uppgick till 3 miljarder euro, varav 1 miljard euro hämtades från EU:s budget och 2 miljarder euro från bilaterala bidrag från medlemsstaterna[24]. Den andra delutbetalningen uppgick likaså till 3 miljarder euro, varav 2 miljarder euro kom från EU:s budget och 1 miljard euro från medlemsstaterna[25].

När det gäller EU:s budgetmedel mobiliserades EU-budgetanslag på 1 miljard euro för perioden 2016–2017 med 250 miljoner euro år 2016 och med 750 miljoner euro år 2017. EU:s budgetanslag på 2 miljarder euro för perioden 2018–2019 mobiliserades med 550 miljoner euro under 2018, medan återstoden mobiliserades 2019.

När det gäller medlemsstaternas bidrag bidrog de till faciliteten, vad den första delutbetalningen beträffar, med 677 miljoner euro 2016, med 847 miljoner euro 2017, med 396 miljoner euro 2018 och med 80 miljoner euro 2019. När det gäller den andra delutbetalningen bidrog medlemsstaterna med 68 miljoner euro 2018, med 202 miljoner euro 2019, med 265 miljoner euro 2020 och med 166 miljoner euro 2021. Återstoden av bidragen är inplanerade fram till 2023. Medlemsstaternas bidrag går direkt till EU:s budget i form av externa inkomster avsatta för särskilda ändamål i enlighet med artikel 21.2 a ii) i budgetförordningen och fördelas mellan budgetrubrikerna för instrumentet för stöd inför anslutningen och instrumentet för humanitärt bistånd.

Det råder fortfarande en tillfredsställande balans mellan takten i medlemsstaternas betalningar av bidrag *till* faciliteten och takten i de utbetalningar *från* faciliteten som finansieras genom dessa medel.

Inom ramen för facilitetens humanitära del öronmärktes 19,50 miljoner euro som buffert för eventuell finansiering av åtgärder med avseende på inflödet av nya flyktingar från Syrien 2019. Eftersom bufferten inte användes under 2019 ingicks kontrakt avseende detta belopp under 2020 för att täcka in hälso- och skyddsåtgärder, och kompletterade därmed programplaneringen för den andra delutbetalningen.

Den 31 december 2021 hade kommissionen ingått kontrakt för hela driftsanslaget för faciliteten. Av totalt 6 miljarder euro hade över 4,6 miljarder euro betalats ut.

[24] Den totala fördelningen av medlemsstaternas bidrag finns på http://www.consilium.europa.eu/sv/press/press-releases/2016/02/03/refugee-facility-for-turkey/.

[25] https://www.consilium.europa.eu/sv/press/press-releases/2018/06/29/facility-for-refugees-in-turkey-member-states-agree-details-of-additional-funding/.

Ytterligare EU-stöd till flyktingar i Turkiet utanför faciliteten

Under 2020 anslog kommissionen 535 miljoner euro till stöd för humanitära åtgärder i Turkiet utanför ramen för faciliteten. I detta belopp ingick 50 miljoner euro för att ge fortsatt stöd inom områdena skydd, hälsa och utbildning samt 485 miljoner euro inom ramen för en ändringsbudget för att fortsätta det sociala nödskyddsnätet och det villkorade kontantstödet för utbildning. Under 2020, inom ramen för instrumentet som bidrar till stabilitet och fred, antogs dessutom ett program till ett värde av 11 miljoner euro i partnerskap med Internationella organisationen för migration för att bidra till harmoniseringen av migranter med olika rättslig status i linje med Turkiets nationella handlingsplan för harmonisering och EU:s strategier.

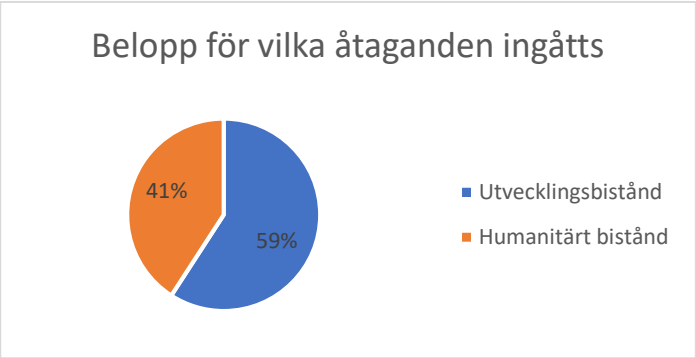
Med anledning av Europeiska rådets slutsatser från juni 2021 föreslog kommissionen att ytterligare 3 miljarder euro skulle anslås till flyktingar och värdsamhällen i Turkiet för perioden 2021–2023. De första 860 miljoner euro av denna finansiering anslogs i slutet av 2021 för att fortsätta att stödja de prioriterade områdena grundläggande behov och utbildning samt migrationshantering och gränskontroll. Av 2021 års anslag inom ramen för instrumentet för stöd inför anslutningen och instrumenten för generaldirektoratet för migration och inrikes frågor har 90 miljoner respektive 50 miljoner euro överförts till 2022. Dessutom har 125 miljoner euro anslagits till humanitärt stöd för 2022. Återstoden på cirka 2 miljarder euro ska omfattas av programplaneringen för 2022 och 2023.

EU:s totala bistånd till flyktingar i Turkiet uppgår sedan 2011 till nästan 10 miljarder euro. Denna summa inbegriper 6 miljarder euro inom ramen för faciliteten för flyktingar i Turkiet, varav 3 miljarder euro kommer från EU:s budget och 3 miljarder euro utgör bidrag från medlemsstaterna, som integreras i EU:s budget som externa inkomster avsatta för särskilda

4. Genomförande av faciliteten

Faciliteten genomförs i form av humanitärt bistånd och utvecklingsbistånd. Inom ramen för facilitetens första delutbetalning anslogs cirka 1,4 miljarder euro och 1,6 miljarder euro för respektive del. Med tanke på den utdragna Syrienkrisen är insatserna inom ramen för den andra delutbetalningen alltmer inriktade på socioekonomisk stödverksamhet och skapande av försörjningsmöjligheter. Inom ramen för den andra delutbetalningen anslogs 1,04 miljarder euro för humanitärt bistånd och 1,9 miljarder euro för utvecklingsbistånd[26].

När det gäller faciliteten i sin helhet är fördelningen på humanitärt bistånd och utvecklingsbistånd följande:

Fullständiga uppgifter om projekten finns i en tabell på internet[27].

Programplaneringen för faciliteten fullbordades i december 2019, och i slutet av 2020 hade kontrakt tecknats för hela driftsanslaget på 6 miljarder euro, varav 4,6 miljarder euro hade utbetalats vid utgången av 2021.

Det bör noteras att det stöd som ges inom ramen för faciliteten är projektbaserat. Utbetalningarna beror på vilka framsteg som görs när det gäller att genomföra facilitetens insatser.

Särskild uppmärksamhet ägnas icke-syriska flyktingar och asylsökande. Insatserna inom faciliteten är alltid inriktade på att engagera de lokalsamhällen som tar emot flyktingar.

Det humanitära biståndet stöder de mest utsatta flyktingarna genom tillhandahållande av skydd och värdigt stöd där man tillgodoser grundläggande behov. Det är också inriktat på luckor i de tjänster som tillhandahålls av specialiserade organ och partner inom hälsa och utbildning i nödsituationer. EU:s humanitära bistånd grundas på det europeiska samförståndet om humanitärt bistånd från 2007[28], där det slås fast att EU som humanitär aktör ska följa de humanitära principerna om humanitet, neutralitet, opartiskhet och oberoende, i enlighet med artikel 214 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och förordning (EG) nr 1257/96 om humanitärt bistånd[29,30].

---

[26] Återstoden på 60 miljoner euro anslås för administrativt och operativt stöd för genomförandet av faciliteten.
[27] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/system/files/2022-02/Facility%20table_January%202022.pdf.
[28] Gemensam förklaring från mötet med rådet och företrädarna för medlemsstaternas regeringar.
[29] Rådets förordning (EG) nr 1257/96 av den 20 juni 1996 om humanitärt bistånd.
[30] Kommissionens humanitära bistånd bygger på årliga och landsspecifika humanitära genomförandeplaner. Samarbetet mellan kommissionen och dess partner på området humanitärt bistånd genomförs inom ramen för kommissionens ekonomiska och administrativa ramavtal med internationella organisationer respektive ramavtal om partnerskap med icke-statliga organisationer.

Inom ramen för facilitetens humanitära del har totalt 65 projekt genomförts via 21 partner inom såväl den första som den andra delutbetalningen. Dessa projekt syftar till att täcka åtgärder för grundläggande behov, skydd, utbildning och hälsa för de mest utsatta flyktingarna i Turkiet. Cirka 1,4 miljarder euro i humanitärt bistånd tilldelades och blev föremål för kontrakt inom den första delutbetalningen, och 1,3 miljarder euro betalades ut. När det gäller den andra delutbetalningen tecknades kontrakt för 1,04 miljarder euro, och fram till den 31 januari 2021 hade 964 miljoner euro betalats ut.

Utvecklingsbiståndet tillgodoser flyktingars långsiktiga behov inom områdena för hälsa, utbildning och socioekonomisk utveckling, exempelvis genom att ge dem tillgång till samhällsservice och försörjningsmöjligheter samt kommunal infrastruktur. Det är också inriktat på utsatta grupper och innefattar en jämställdhetsdimension i insatserna, till exempel skydd av kvinnor och flickor mot sexuellt och könsrelaterat våld samt bättre tillgång till vård för sexuell och reproduktiv hälsa.

Inom facilitetens utvecklingsdel gjordes fortsatt goda framsteg med att genomföra 26 projekt för vilka kontrakt ingicks inom ramen för den första delutbetalningen. Av dessa projekt genomfördes 15 inom ramen för EU:s förvaltningsfond för insatser med anledning av krisen i Syrien, till ett totalt belopp på 293 miljoner euro, utöver de anslag som förvaltas direkt genom instrumentet för stöd inför anslutningen[31].

Av de sammanlagt 3,5 miljarder euro som avsatts för utvecklingsbistånd inom ramen för facilitetens båda delutbetalningar utbetalades 2,22 miljarder euro till genomförandepartnerna[32]. Inom ramen för den andra delutbetalningen hade kontrakt tecknats för hela det anslagna beloppet på 1,9 miljarder euro i december 2020, varav 730 miljoner euro hade betalats ut i slutet av december 2021. Inom ramen för facilitetens utvecklingsdel finns 17 kontrakt.

Insatser inom ramen för faciliteten per prioriterat område

Framsteg per prioriterat område i genomförandet av stöd som finansieras inom ramen för facilitetens båda delutbetalningar rapporteras i de halvårsvisa övervakningsrapporterna för faciliteten[33].

Utbildning

[31] De medel från instrumentet för stöd inför anslutningen som samordnas inom faciliteten förvaltas enligt reglerna för externa åtgärder i del II avdelning IV i budgetförordningen samt enligt förordningens tillämpningsföreskrifter.

[32] I detta belopp ingår även utbetalningar inom projekt som genomförs av EU:s förvaltningsfond för insatser med anledning av krisen i Syrien, men som ännu inte belastat EU:s budget.

[33] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/enlargement-policy/negotiations-status/turkey/eu-facility-refugees-turkey_en.

Över 1,5 miljarder euro har anslagits inom ramen för faciliteten till det prioriterade området utbildning, bl.a. 545 miljoner euro[34] för utbildningsinfrastruktur.

Inom ramen för facilitetens humanitära del anslogs över 181 miljoner euro till utbildning. Programmet för villkorat kontantstöd för utbildning fortsätter att genomföras med framgång och stöder inskrivning i skola och skolgång för flyktingbarn genom utbetalningar till flyktingfamiljer varannan månad, förutsatt att eleverna regelbundet deltar i skolarbetet. Programmet finansieras för närvarande fram till augusti 2022 till följd av den tilläggsbetalning på 85 miljoner euro som har tillhandahållits inom ramen för den ändringsbudget som EU:s budgetmyndighet godkände i juli 2020. I december 2021 hade 760 858 barn fått stöd genom åtminstone en utbetalning. Dessutom gynnades barn av att barnavårdsmyndigheter säkerställde fortsatt inskrivning i skola och skolgång, 11 567 barn deltog i aktiviteter för social och emotionell kompetens och social sammanhållning, medan 351 anställda i skolor och 849 föräldrar genomgick Unicefs antimobbningsutbildning.

När det gäller facilitetens utvecklingsbistånd fortsatte genomförandet av ett uppföljande direkt bidrag (känt som Piktes[35]) på 400 miljoner euro till utbildningsministeriet. Piktes stöder ministeriets insatser för att öka integrationen och tillgången till högkvalitativ utbildning för syriska barn. I slutet av juni 2021 var drygt 701 000 syriska barn inskrivna i formell utbildning. Av dessa var över 30 000 inskrivna i förskola, över 322 000 på låg- och mellanstadiet, 251 323 på högstadiet och 96 361 på gymnasiet. I mitten av 2021 hade 46 766 flyktingbarn fått stödjande utbildning och 60 472 kompletterande utbildning med stöd från faciliteten. Beträffande stödet till utbildningssystemets undervisningskapacitet anställdes eller betalades löner ut till nästan 7 000 lärare och extraanställda genom Piktes mellan januari och juni 2021. Under första halvåret 2021 utbildade Piktes 3 500 lärare i nätundervisning och utarbetande av digitalt utbildningsmaterial.

Antalet flyktingar och elever från värdsamhällena som fick stipendier med stöd från faciliteten för att delta i yrkesutbildning eller högskoleutbildning ökade med 3 700 till nästan 13 300, varav de flesta var flyktingar. Balansen mellan könen bibehölls. De flesta stipendier (cirka 12 000) gjorde det möjligt för gymnasieelever att delta i yrkesutbildning vid yrkesgymnasier och yrkesutbildningscentrum.

Faciliteten har fortsatt att stödja utveckling av utbildningsinfrastruktur och minska överbeläggningen i skolorna. Betydande framsteg har gjorts i fråga om antalet utbildningslokaler som uppgraderats och färdigställts, och ett exempel på en lyckad uppgradering är installationen av 8 700 interaktiva skrivtavlor i grund- och gymnasieskolor. Hittills har över 12 000 lokaler uppgraderats med stöd från faciliteten. Dessutom har sammanlagt 117 skolor anlagts och undervisning inletts i 108 skolor. Genom ett kontrakt om 40 miljoner euro som tecknades för ett projekt för ren energi inom ramen för den första delutbetalningen ska 120 skolor förses med energi via två solfångarparker och takpaneler. Takinstallationer har färdigställts för tre skolor, och till en genomförandegrad på i genomsnitt 90 % på ytterligare 48 skolor. Dessutom påbörjades renoveringsarbete för att öka energieffektiviteten på ytterligare 41 skolor, och i slutet av året var 70 % färdigställt.

[34] Detta innefattar ett projekt för grön energi på 40 miljoner euro inom ramen för EU:s förvaltningsfond (den första delutbetalningen inom faciliteten för flyktingar i Turkiet, FRIT 1).
[35] Promoting Integration of Syrian Kids into the Education System (Piktes)

Skydd

Totalt har cirka 212 miljoner euro anslagits för skydd inom ramen för faciliteten, framför allt genom projekt som ingår i den humanitära delen.

Genom den humanitära delen av faciliteten har stöd tillhandahållits för registrering och verifiering av flyktingar för att legalisera deras status i Turkiet och göra det lättare för dem att få tillgång till tjänster. Utöver fristående skyddsåtgärder för att täppa till luckor, tillgodose särskilda behov och ta hand om utsatta har skyddet även införlivats i de andra pelarna i strategin för humanitärt bistånd (grundläggande behov, hälsa och utbildning). Det allmänna syftet är att bättre hantera flyktingars utsatta situation, legalisera deras status och få dem att ta del av ett bredare nätverk av tjänster som tillhandahålls av offentliga myndigheter, FN och icke-statliga organisationer. De projekt som finansierades via EU:s förvaltningsfond för insatser med anledning av krisen i Syrien innefattade dessutom stöd till flyktingmottagande i medborgarcentrum och vidareslussning för utsatta flyktingar till lämpliga organ.

Inom ramen för den särskilda åtgärden inom utvecklingsdelen från juli 2019 ingicks kontrakt avseende ett direkt bidrag till arbetsmarknads-, familje- och socialministeriet till ett belopp av 20 miljoner euro i slutet av 2020. Projektet syftar till att förbättra tillhandahållandet av förebyggande tjänster och skyddsrelaterade sociala tjänster för de mest utsatta flyktingarna och medlemmarna i värdsamhällena.

Hälsa

Till det prioriterade området hälsa har 800 miljoner euro anslagits inom ramen för faciliteten.

Den största pelaren i facilitetsstödet är Sihhat-projektet, som är ett direkt bidrag till det turkiska hälsoministeriet i form av två delbetalningar på 300 miljoner respektive 210 miljoner euro. Sihhat stöder ministeriets insatser för att ge 4 miljoner flyktingar gratis och rättvis tillgång till hälso- och sjukvård. Antalet vårdcentraler för migranter har ökat till 180, och genom projektet utbetalas i dag lön till 4 091 hälso- och sjukvårdsanställda, varav 79 % är av syriskt ursprung. Takten i projektgenomförandet är fortsatt tillfredsställande och konkreta resultat har uppnåtts på området. I april 2020 utlöstes reserven för oförutsedda utgifter inom Sihhat 1 på 4,75 miljoner euro för att tillgodose behov som uppstått till följd av covid-19-krisen, och inom ramen för Sihhat 2 anslogs ytterligare 1,6 miljoner euro för att avhjälpa problem i samband med covid-19-pandemin.

Sedan början av 2021 pågår uppföljningsprojektet Sihhat 2 (210 miljoner euro) med hälsoministeriet för att säkerställa en synkronisering med avslutningen av Sihhat 1 och fortsatta hälso- och sjukvårdstjänster för flyktingar fram till slutet av 2023.

Projekt för uppförande av sjukhus i Dörtyol/Hatay och Kilis har nästan slutförts, och är klart till över 95 %. I mars 2021 inleddes dessutom ett kontrakt om 90 miljoner euro inom ramen för ett projekt med Europarådets utvecklingsbank för upphandling av ytterligare småskalig hälso- och sjukvårdsinfrastruktur och utrustning.

Problem kvarstår när det gäller tillgången till hälso- och sjukvård för flyktingar som befinner sig i en annan provins än sin ursprungliga registreringsprovins eller som är på flykt, vilken är begränsad till vaccinationstjänster och akutsjukvård. Detta drabbar flyktingar på flykt, säsongsarbetare och flyktingar som bosätts i andra provinser. Kommissionen följer noggrant förändringar i politiken och strävar efter att nå ut till de berörda flyktinggrupperna genom

Sihhat-projektets mobila hälso- och sjukvårdsverksamhet.

Kommunal infrastruktur

380 miljoner euro anslogs för detta prioriterade område inom ramen för facilitetens andra delutbetalning.

Projekt med Agence Française de Développement, Världsbanken och Europeiska investeringsbanken (EIB) och Illbank inom ramen för förvaltningsfonden syftar till att förbättra tillgången till och kvaliteten på kommunala tjänster inom områdena vattenförsörjning, rening av avloppsvatten och hantering av fast avfall i de områden som har drabbats hårdast av tillströmningen av flyktingar. Vidare tillhandahåller ett projekt på 25 miljoner euro med Kreditanstalt für Wiederaufbau rekreationsinfrastruktur för att främja den sociala sammanhållningen. I oktober 2021 slutfördes byggandet av en anläggning för mekanisk och biologisk avfallshantering i Gaziantep inom ramen för ett förvaltningsfondprojekt som genomförs av FN:s utvecklingsprogram. Inom ramen för det delegeringsavtal som ingicks med EIB har 15 byggentreprenadkontrakt på totalt 42,4 miljoner euro tecknats och inletts under 2021. Alla övriga projekt är fortfarande i förberedelsefasen (konstruktionsgenomgång, utarbetande av upphandlingsdokument osv.)

Grundläggande behov och socioekonomiskt stöd

Över 2,83 miljarder euro har anslagits för grundläggande behov och socioekonomiskt stöd inom ramen för faciliteten.

Insatserna på detta prioriterade område syftar till att säkerställa att de mest utsatta flyktingarna får sina grundläggande behov tillgodosedda och att flyktingars återhämtningsförmåga och självständighet stärks. Detta bör möjliggöra en successiv övergång från beroendet av socialt stöd till ökat oberoende och försörjningsmöjligheter.

Facilitetens stöd till grundläggande behov har resulterat i att över 2,6 miljoner flyktingar har fått stöd som gör att de kan leva ett värdigt liv. Den största delen av stödet ges sedan slutet av 2016 via det sociala nödskyddsnätet, ett humanitärt program för socialt stöd som ger kontantmedel varje månad, via ett betalkortssystem. I dag tar mer än 1,5 miljoner utsatta flyktingar del av detta stöd[36]. Från faciliteten anslogs 500 miljoner euro för att finansiera detta flaggskeppsprogram inom ramen för facilitetens andra delutbetalning, och det genomförs för närvarande av Internationella rödakors- och rödahalvmånefederationen (sedan april 2020). I juli 2020 godkände budgetmyndigheten, som en del av den ändringsbudget som tidigare nämnts, en tilläggsbetalning på 400 miljoner euro utanför faciliteten, och i slutet av 2021 anslogs ytterligare 325 miljoner euro inom ramen för det ytterligare paketet på 3 miljarder euro för 2021–2023. Detta innebär att stödet från det sociala nödskyddsnätet kan fortsätta fram till första kvartalet 2023[37].

Inom ramen för den andra delutbetalningen tecknade kommissionen ett kontrakt om ett direkt

[36] Från och med juli 2021 har det sociala nödskyddsnätet överfört de mest utsatta stödmottagarna (dvs. ensamstående föräldrar, hushåll med en eller flera personer med funktionsnedsättning och hushåll som leds av äldre personer) till det kompletterande program för det sociala nödskyddsnätet som finansieras av generaldirektoratet för grannskapspolitik och utvidgningsförhandlingar. I april 2022 hade 363 419 stödmottagare mottagit stöd genom detta kompletterande program.

[37] https://www.europarl.europa.eu/news/sv/press-room/20200706IPR82727/meps-approve-EU585-million-to-support-syrian-refugees-in-neighbouring-countries.

bidrag på 245 miljoner euro till familje- och socialministeriet för att göra det möjligt att tillhandahålla ett månatligt ekonomiskt stöd liknande det sociala stöd som utsatta personer får inom ramen för Turkiets sociala trygghetssystem, dvs. det kompletterande sociala nödskyddsnätet. Efter en inledande fas började stödet betalas ut till stödmottagarna i juli 2021, vilket kommer att fortsätta åtminstone till mitten av 2022. Projektet löper parallellt med det sociala nödskyddsnätet och ger stöd till hushåll med ensamstående föräldrar, äldre personer, personer med funktionsnedsättning och personer med svår invaliditet. EU-delegationen och personal vid Echos lokalkontor håller regelbundna möten för att samordna det parallella genomförandet av det sociala nödskyddsnätet och det kompletterande sociala skyddsnätet.

Man fortsätter dessutom att tillhandahålla ytterligare socioekonomiskt stöd till flyktingar med en profil som gör att de kan få tillträde till arbetsmarknaden. Stödet syftar till att öka flyktingarnas anställbarhet och möjliggör yrkesutbildning, färdighetsträning, språkundervisning, yrkesvägledning, utbildning på arbetsplatsen och en förenkling av arbetstillståndsförfarandena för att stödja både syriska flyktingar och värdsamhällen. Mindre bidrag till företagare och utbildning i entreprenörskap tillhandahålls både syriska flyktingar och nystartade företag och etablerade företagare i värdsamhällena i samarbete med Turkiets utvecklingsorganisation för små och medelstora företag (KOSGEB) och den turkiska utvecklings- och investeringsbanken (TKYB). Ett ytterligare projekt som Världsbanken för närvarande genomför stöder utarbetandet och genomförandet av en modell för socialt entreprenörskap ledd av kvinnor i syfte att tillhandahålla hållbar inkomstgenererande verksamhet för både utsatta syriska flyktingar och turkiska kvinnor. Ytterligare två projekt syftar till att stödja sysselsättningen inom jordbruket. Projekten ska löpa fram till senast mitten av 2025.

Migrationshantering

Inom ramen för facilitetens första delutbetalning finansierades två projekt på detta prioriterade område på totalt 80 miljoner euro.

Genom ett första projekt tillhandahölls EU-stöd för att öka den turkiska kustbevakningens kapacitet att genomföra sök- och räddningsinsatser. Det andra projektet syftade till att stödja det turkiska generaldirektoratet för migrationshantering i hanteringen av återvändanden från EU. Båda projekten har genomförts.

Jämställdhetsaspekter inom facilitetens projekt

Kommissionen har åtagit sig att genomföra EU:s tredje handlingsplan för jämställdhet, *Together towards a gender equal world 2021-2025*[38], för att stärka jämställdhet och kvinnors egenmakt i EU:s yttre åtgärder. Främjande, skydd och förverkligande av mänskliga rättigheter för kvinnor och flickor, jämställdhet samt kvinnors och flickors egenmakt är övergripande prioriteringar och mål för EU i detta sammanhang, och de vägleder insatserna inom ramen för faciliteten.

Mer specifikt regleras facilitetens humanitära del av 2013 års jämställdhetsstrategi från generaldirektoratet för europeiskt civilskydd och humanitära biståndsåtgärder, *Gender in Humanitarian Aid: different needs, adapted response*. Detta innebär att partner uppmanas att

[38] https://ec.europa.eu/international-partnerships/system/files/join-2020-17-final_sv.pdf.

genomföra jämställdhetsanalyser inför starten av ett program för att anpassa utformningen och genomförandet utifrån de olika riskerna och möjligheterna för könen, och ställa upp resultatrapporter med könsuppdelade uppgifter.

Följaktligen beaktas och integreras jämställdhetsrelaterade frågor i alla facilitetsprojekt. När det gäller den humanitära delen har en köns- och åldersmarkör införts. Facilitetens åtgärder är utformade för att främja lika möjligheter för män och kvinnor, pojkar och flickor. Könsuppdelade uppgifter samlas in för övervakningsändamål. I den reviderade resultatramen, som lanserades 2020, fortsätter uppgifter från alla relevanta indikatorer (76 indikatorer) att delas upp efter kön och rapporteras två gånger per år i övervakningsrapporten för faciliteten. Jämställdhetsintegreringen kombineras med särskilda åtgärder som har utarbetats för att säkerställa framsteg på detta område. Faciliteten samarbetar med genomförandepartner som har gedigen erfarenhet av detta tillvägagångssätt och som har förmåga att föra en dialog med de turkiska myndigheterna. Dessa är bland annat FN:s barnfond (Unicef), FN:s enhet för jämställdhet och kvinnors egenmakt, FN:s befolkningsfond samt Internationella arbetsorganisationen.

Som ett särskilt bidrag till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter överträffade faciliteten dess mål när det gäller mödravård före förlossningen. Totalt mottog 97 % av flyktingkvinnorna mödravård före förlossningen vid ett eller flera tillfällen, varav de flesta vid tre eller fler tillfällen. Dessutom har andelen av kvinnor som fött barn som vid minst ett tillfälle fått mödravård efter förlossningen ökat med 50 % sedan 2018 tack vare stöd från faciliteten, medan andelen flyktingkvinnor i fertil ålder som uppger att deras behov av reproduktiv hälsa inte tillgodosetts minskade med 18 %. Hälso- och sjukvårdstjänsterna för flyktingar tillhandahålls genom Sihhat-projektet, som driver omkring 180 vårdcentraler för migranter i Turkiet.

5. Övervakning och utvärdering

Facilitetens övervaknings- och utvärderingssystem har utformats för att gradvis byggas ut och kontinuerligt förbättras.

Övervakning

Facilitetens resultatram återspeglar facilitetens strategiska ram och de åtgärder som genomförs inom faciliteten samt tanken med åtgärderna. Den senaste resultatramen och förändringsteorin för faciliteten delades med facilitetens styrkommitté i december 2021. Facilitetens resultat fortsatte att rapporteras två gånger om året i den övergripande övervakningsrapporten för faciliteten. Den senaste rapporten, som omfattar perioden fram till juni 2021, finns på webbplatsen för generaldirektoratet för grannskapspolitik och utvidgningsförhandlingar[39].

Vid genomförandet av övervaknings- och rapporteringsuppgifterna avseende faciliteten fortsätter kommissionen att få stöd av en grupp för tekniskt bistånd (Sumaf[40]).

[39] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/enlargement-policy/negotiations-status/turkey/eu-facility-refugees-turkey_en.

[40] Tekniskt bistånd till stöd för övervakningen av åtgärder som finansieras genom faciliteten för flyktingar i Turkiet – IPA/2018/393-877.

I slutet av december 2021 hade 193 övervakningsuppdrag slutförts: sex resultatinriktade övervakningsuppdrag, 72 uppdrag för tekniskt bistånd och 115 kontroller/övervakningsuppdrag på plats. Av dessa uppdrag var 65 % inriktade på avtal under direkt förvaltning[41].

Övervakningen av åtgärder som finansieras inom ramen för de humanitära genomförandeplanerna utfördes av fältpersonal som utstationerats från generaldirektoratet för europeiskt civilskydd och humanitära biståndsåtgärder i Turkiet och generaldirektoratets regionala kontor i Amman samt i form av kontrollbesök av personal från huvudkontoret. I slutet av februari 2021 hade 90 övervakningsuppdrag slutförts.

Utvärdering

Strategisk halvtidsutvärdering

Den strategiska halvtidsutvärderingen av faciliteten omfattade utformningen och genomförandet av den första delutbetalningen, från dess inledande i slutet av 2015 fram till början av 2021 då utvärderingen slutfördes. I den övergripande bedömningen av utvärderingen angavs att facilitetens omfattning och räckvidd saknade motstycke samt att den mobiliserades snabbt och till stor del tillgodosåg flyktingarnas behov. Faciliteten bidrog i hög grad till att täcka flyktingarnas grundläggande behov och möjliggjorde en snabbare utbredning av statliga hälso- och sjukvårdstjänster och utbildningstjänster än vad som annars hade varit fallet. I utvärderingen konstaterades att samverkan mellan faciliteten och regeringspartnerna löpt väl, trots ibland svåra villkor, och att den kan betraktas som en modell för flyktinginsatser genom det praktiska stöd och den solidaritet med flyktingarna i Turkiet som uppvisats. I utvärderingen konstaterades att trots att övergången från bistånd i nödsituationer till utvecklingsbistånd i stort sett gick smidigt har osäkerheten om framtida finansiering gjort det svårt att planera effektivt. I rapporten dras slutsatsen att mer behöver göras för att nå ut till de flyktingar som är minst benägna att få tillgång till bistånd, och man rekommenderar ökad tillgång till tjänster för flyktingar som inte har nåtts av stödet och åtgärder för att minska de sociala spänningarna för flyktingar. Rapporten innehåller även en kortfattad sammanfattning och ett avsnitt om facilitetens åtgärder mot covid-19. Rapporten lades fram för styrkommittén i juni 2021 och för allmänheten vid ett evenemang i början av juli. Mer information om utvärderingen finns via länken nedan:

6. Revision

Sedan utfärdandet av Europeiska revisionsrättens särskilda rapport om faciliteten[42] i november 2018 har kommissionen fortsatt att genomföra dess rekommendationer. Goda framsteg har gjorts vad alla rekommendationer beträffar, särskilt när det gäller framtagandet av en övergångsstrategi, komplementariteten mellan de instrument som mobiliseras inom ramen för faciliteten och minskningen av de indirekta stödkostnaderna.

[41] Ackumulerade siffror, från 2017.
[42] https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR18_27/SR_TRF_SV.pdf.

7. Kommunikation och synlighet

Kommunikationsstrategin från 2017 är fortfarande den övergripande ramen för kommunikationsverksamheten, som syftar till att synliggöra de insatser som finansieras genom faciliteten.

Flera tv-avsnitt med titeln ”New Beginning” sändes på CNNTurk med tio olika personligt hållna berättelser tillsammans med projekt inom faciliteten. Avsnitten lades upp på EU-delegationens YouTube-kanal med engelska undertexter och finns också tillgängliga som spellista. En kvantitativ undersökning gjordes för att bedöma allmänhetens (inklusive flyktingars) uppfattning om EU:s stöd till flyktingar i Turkiet. Genom EU:s humanitära bistånd inom ramen för faciliteten, tillsammans med EU:s partnerorganisationer, producerades och spreds en rad olika kommunikationsprodukter som riktades till människor i EU och Turkiet. Det rörde sig bland annat om åtta videoklipp, tre lokala pressmeddelanden som genererade mediebevakning i Turkiet och ett blogginlägg.

Evenemang och ceremonier

På Världsflyktingdagen stod facilitetens sekretariat värd för en veckolång filmfestival på nätet, med filmer som belyste flyktingars liv. I dessa togs olika aspekter av flyktingars upplevelse upp: till exempel deras resa mot att etablera sig på nya och tidigare främmande platser, de hinder de upplever för att bygga upp ett nytt liv och samtidigt behålla sin identitet i ett nytt land samt deras erfarenheter av att skapa nya relationer och anta nya utmaningar. Filmerna kunde ses på nätet i hela Belgien mellan den 20 och 26 juni 2021 och inbegrep både dokumentärer och spelfilmer, inklusive kortfilmer, medellånga filmer och långfilmer[43]. Parallellt anordnade EU:s delegation i Ankara ett projektionsmappningsevenemang vid Galatatornet i Istanbul. Videorna från detta evenemang, liksom främjandet av filmfestivalen, fanns på EU-delegationens sociala mediekanaler samt de sociala mediekanalerna för generaldirektoratet för grannskapspolitik och utvidgningsförhandlingar.

I flera städer anordnades evenemang och uppdrag, i vilka delegationschefen, den biträdande delegationschefen och verksamhetschefen deltog. Dessutom skapades evenemang, berättelser, videor och publikationer av genomförandepartner. Det rörde sig bland annat om en trädplanteringsceremoni på en skola som uppförts med EU-medel, en ceremoni där ambulanser överlämnades till hälsoministeriet, videor producerade genom Sihhat-projektet och berättelser om facilitetsprojekt från Europarådets utvecklingsbank, Internationella rödakors- och rödahalvmånefederationen, FN:s utvecklingsprogram, Världsbanken och andra partner. Berättelser publicerades av genomförandepartner på deras sociala mediekanaler och delades av EU-delegationen.

Närvaro i medierna

En kampanj i sociala medier anordnades för Syrienkonferensen 2021, med videor som fokuserade på de sektorer som omfattas av faciliteten samt direktströmning på Facebook och Twitter på engelska och turkiska. Fem videor om fem sektorer inom ramen för faciliteten producerades och delades på sociala mediekonton. Dessutom publicerades två berättelser om hälso- och sjukvårdstjänster och anläggandet av sjukhus på EU-delegationens webbplats.

[43] https://unheardstories.eu/.

I januari 2022 genomfördes den storskaliga digitala kampanjen #PowerToBe i Turkiet, Tyskland, Italien, Sverige, Portugal och Polen för att införa det sociala nödskyddsnätet. Kampanjen pågick i sociala medier, men man använde sig även av influerare, mikroinfluerare och partner inom PR och media.

8. Slutsatser och fortsatt arbete

Betydande framsteg gjordes under 2021 när det gäller genomförandet av faciliteten. Kontrakt har tecknats för facilitetens hela driftsanslag och över 4,6 miljarder euro har betalats ut. Flyktingar och värdsamhällen i Turkiet fortsatte att erhålla välbehövligt bistånd genom faciliteten.

Nästa steg inbegriper följande:

- *Fortsatt effektivt genomförande av alla projekt till förmån för flyktingar och värdsamhällen, i enlighet med principerna om en sund ekonomisk förvaltning.*
- *Uppföljning och genomförande av rekommendationerna i halvtidsutvärderingen.*
- *Fortsatt genomförande av facilitetsrelaterade kommunikationsinsatser.*
- *Upprättande av styrkommittéer för faciliteten under våren och hösten 2022.*
- *Programplanering och genomförande av ytterligare stöd till flyktingar och värdsamhällen i Turkiet för att säkerställa att insatserna inom ramen för faciliteten är hållbara.*